

Prešeren pri Rusih.

Pesniki in beletristi drugih slovanskih narodov so pri Rusih dosti menj znani negoli učenjaki. Nekoliko se mora to tolmačiti s tem, da v slovanskih literaturah ni posebno mnogo takega, kar bi moglo Ruse zanimati. Ozko domovinoljubje in rodoljubje naših pesmij je ruskemu narodu, v katerega literaturi se razpravljajo največji socijalni in drugi občečloveški problemi, večinoma nerazumno. Krivo pa je še več to, da so se Rusi do najnovejšega časa za duševno življenje Slovanov sploh maloanimali. To ni ozkosrčna omejenost; nasproti poljska literatura je bila navzlic medsebojnemu sovraštvu pri njih zmerom v časti in tudi danes se mnogo iz nje prelaga. Še znanejšje so jim zapadnoevropske; o Schillerji in Goetheji Rusi sami večkrat proti Nemcem v dokaz, da ne sovražijo nermštva samega, trdijo, da sta onadva pri njih domá „kak naši rodnyje poety“. Le za Slovane so se malo brigali, ker ti niso takó blizu in ker jim tega tudi ni treba; navadno se tudi „bratškam“ nevedoma pripisuje preveliko siromaštvo. Sploh slovanska vzajemnost pri vseh Slovanih ni takó velika, kakor bi lahko bila, in še tudi skoro ne bode, če bode večina mislila, da le-tá obstojí v besedah in čustvih.

Po takem sem bil jaz v Moskvi tem bolj iznenaden, ko sem tamkaj našel celo vrsto — Prešernovih čestilcev, četudi do óne dóbe v ruščini iz Prešerna ni bilo ničesar tiskanega razven dveh, če se ne motim, prevodov v Gerbeljevi „Poeziji Slavjan“. Ali zvedel sem, da je skoro že ves Prešeren preložen v rokopisu. Nekateri mojih znancev, ki so marsikaj iz teh prevodov že slišali, segnili so celó po izvorniku.

Ščasoma sem se tudi jaz spoznal z glavnim poklonikom našega Prešerna. Zove se Feodor Jevgenijevič Korš, profesor klasične filologije na moskovskem vseučilišči. G. prof. Korš je jeden iz tistih velikih ruskih učenjakov, kakeršnih je dandanes v zahodni Evropi že malo. On namreč ni omejen na svojo stroko, kar dokazuje najbolj to, da je predsednik — vzhodni komisiji v moskovskem arheološkem društvu. Razven tega pa se zanima tudi za slovanske jezike in njih literature. Ko je bil l. 1869. na Dunaji, seznanil se je tudi s slovenskimi študenti in po njih s Prešernom, katerega danes prišteva največjim svetovnim pesnikom. O njem govori celó na svojih predavanjih, če razpravlja obča vprašanja poetike. Sodbi takega strokovnjaka smemo gotovo s ponosom zaupati. Omenim tudi, da je z znano izborno Stritarjevo oceno Prešernovih poezij prav zadovoljen; laški sonetje se po njegovem mnenji v ruščini niti ne dajo takó lepo preložiti, kakor so pri Stritarji.

Prepričal pa sem se tudi jaz o lepoti in dovršenosti prevodov g. prof. Korša iz Prešerna. Lahko si mislite moje veselje, ko so mi zvenele različne

pesmi, romance in sonetje na uho v jedrnatí ruščini. Jeden sonet sem slišal celó v maloruščini, ki je za Prešerna primernejša, ker nam je bližja. Z upanjem, da g. profesor skoro dokonča prevod vsega Prešerna in da ga tudi kdaj natisne, zapustil sem v začetku lanskega leta Moskvo.¹⁾

Danes lahko poročam, da je „Sonětnyj věnok Franca Prešerna“ že natisnjen v 7. knjigi „Ruske Mysli“, vélikega moskovskega mesečnika. Prevod vsega venca se je g. profesorju res popolnoma posrečil. Mož s talentom in ukusom se ne drží izvirnikovih besed, pač pa njegovega duha.

Nahajajo se věrzi, ki so v ruščini celó glajši nego pri našem pesniku samem N. pr.:

»Bilé so v stráhu, da boš tí, da zále
Slovénke, némški govorit' umétné,
Jih bóste, ker s Parnása so očétné
Dežéle, morebiti zanič'vále,«

slóve pri Korši takó:

»Bojusb, čto dévy zděsb i s nimi ty,
Lišb po — německí mysli vyražaja,
Cholodnyja k daram rodnogo kraja,
Otvergnut eti skromnye listy.«

Jaz samó z dvema mestoma nisem zadovoljen. Takó v teh-le věrzih:

»Mučitelbnostb bezmolvnago zapreta
Chotjat v unylich vyrazitb stichach
Priznanija nesčastnago poeta.«

bržkone le malokdo najde:

»Bridkóst, k' od njé srcé več ne počíje,
Odkrívajo njegóve skrivue téže
Mokrocvetočé rož'ce poezíje.«

Nesrečen je tudi v zadnji kitici 14. soneta tá-le věrz:

»No vse že ty ich ne lišaj privěta«;

ich tukaj ne more bití brez naglasa, ker stojí celó za „pesmi“ z logičnim naglasom:

»Naj pésmi mílost tvója vsáj obsíje.«

Te važne malenkosti sicer ne bode težko popraviti. Drugače pa z dobro vestjo lahko trdim, da si dovršenejšega prévoda Prešernovega umetnega venca v ruščini ne morem misliti. Tudi oblika je popolnoma ohranjena; le z akrostihom „Primicovi Julji“ sem g. Korša iznenadil; ali tukaj izpremema tudi ni bila možna — in lehko rečem, tudi ni potrebna —,

¹⁾ Pazni bralci našega lista vedó, da je že g. profesor dr. V. Jagič v »Ljubljanskem Zvonu« (1885, na 574. str.) opozoril Slovence na izvrstne prevode prof. Korša. Na rečenem mestu je natisnjen tudi Prešernov sonet: »Tak kákor hrepení okó čolnárja« v prof. Korševem ruskem prevodu.

ker se začetne črke *j*, *ju* in *i* v ruskih besedah takó sploh ne rabijo ali pa le redko.

Da lahko bralci tudi sami sodijo, zdi se mi najprimerneje, da jim podam „Magistrale“:

•Vénok pévec tvoj novyj vset dlja svéta:
V nem budut žit' ljubov' moja i ty;
Iz serdca eti vyrosli cvéty,
Priznanija nesčasnago poeta.

Oni vzošli v strané, gdé nêt razsvéta,
Ich rost ne znal dychan'ja teploty,
Ich okružali dikich gor chrebt'y,
Kraj bujnych vétrov, véčno čuždyj lëta.

Vospitany stenantem i slezoy,
Rostut, no vzoru ne dajut otrady;
Nad nimi tuč skopilisja gromady;

Za to tepерь i vid u nich bol'noj
Pust' jasnyj luč pošljut tvoi im vzgljady,
I budet vesel cvët ich molodoj.«

To je ruski in vender Prešeren. Želimo, da bi tudi ruski veleumi našli pri nas takih izvrstnih tolmačev! Kakor se lahko vsakdo prepriča iz gorenjega primera, treba je k temu nekoliko več korenitega znanja jeziko-vega, posebno pa njegovega duhá, nego se pri nas obično misli. Kakor naši prelagatelji z malimi izjemami prevajajo, dobiva se nekaj, kar ni ptič ni miš!

G. Koršu pa bodo gotovo vsi Slovenci hvaležni, da je s tem najbolje seznanil véliki svoj národ z imenom našega malega in njegovega pesnika-velikana. Upamo, da se kdaj pokaže svetu ves njegov Prešeren!

Dr. M. Murko.

Ant. Vramcza Predechtva i Postilla.

V »Lj. Zvonu« VI. str. 420. omenja se v spisu »O početkih slovenske književnosti« kratko, da je kajkavski pisatelj Anton Vramec, kanonik zagrebski, razven svoje »Kronike« I. 1578 izdal tudi knjigo »Postila Svetih« in »Prodečtva«. G. Ljubić v »Ogledalu književne poviesti jugoslavjanske« II. 1869. str. 517. piše o tem: »Od Vramca ostaju nam danas . . . b) Dielo o evan-gjelih za nedjelje i praznike. Šafařík je 'o njem dvojio, dali je ovo igda na sviet izišlo; a Kukuljević dieli ga na dvoje: Postila Svetih i Prodečtva, prvo po Bedekoviću, drugo po Krčeliću i Mikloušiću (Bibl.).